

OLIV TA'LIM TALABALARINI O'QITISHDAGI YONDASHUVLAR

Tursunboyeva Mohinur Akramjon qizi

Farg'ona Davlat universiteti chet tillar fakulteti

Ingiliz tili filologiya yo'nalishi 4- bosqich talabasi

Annotatsiya: Oliy ta'lim tizimi, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Talabalar, o'zlarining kelajakdagi kasbiga tayyorgarlik ko'rish bilan birga, jamiyatda faol ishtirok etish uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak. Shu sababli, oliy ta'limda o'qitish jarayoniga yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada oliy ta'lim talabalarini o'qitishga yondashuvlarning turli jihatlari, metodologiyalari va amaliyotlari haqida so'z yuritamiz.

Kalit so'zlar: o'qitish jarayoni, innovatsion yondashuvlar, onlayn platformalar, interaktiv darslar, zamonaviy texnologiyalar, metodologiya.

Аннотация: Система высшего образования играет важную роль в социально-экономическом развитии страны. Студенты, готовясь к будущей профессии, должны приобрести необходимые знания и навыки для активного участия в жизни общества. Поэтому важны подходы к педагогическому процессу в высшей школе. В этой статье мы поговорим о различных аспектах, методологиях и практиках подходов к обучению студентов высших учебных заведений.

Ключевые слова: учебный процесс, инновационные подходы, онлайн-платформы, интерактивные уроки, современные технологии, методика.

Abstract: Higher education system plays an important role in the socio-economic development of the country. Students, while preparing for their future profession, should acquire the necessary knowledge and skills to actively participate in society. Therefore, approaches to the teaching process in higher education are important. In this article, we will talk about various aspects, methodologies and practices of approaches to teaching higher education students.

Key words: teaching process, innovative approaches, online platforms, interactive lessons, modern technologies, methodology.

Oliy ta'limda o'qitish jarayoni, asosan, uchta asosiy yondashuvga asoslanadi: an'anaviy yondashuv, innovatsion yondashuv va talabalarga yo'naltirilgan yondashuv. An'anaviy yondashuvda, o'qitish jarayoni ko'proq o'qituvchining nazorati ostida bo'ladi, talabalarga nazariy bilimlar berish asosiy maqsad sifatida ko'riladi. Bunday yondashuvda talabalar passiv ravishda o'qituvchidan ma'lumot olishadi, bu esa ba'zan ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini cheklashi mumkin. Innovatsion yondashuv esa, o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalar va metodologiyalarni qo'llashni o'z

ichiga oladi. Bu yondashuvda, interaktiv darslar, onlayn ta'lim platformalari va multimedia vositalaridan foydalanish orqali talabalar faol ishtirok etishga undaladi. Innovatsion yondashuv, talabalarni o'z fikrlarini ifoda etishga, muammolarni hal qilishga va jamoaviy ishlashga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, bu yondashuv, talabalarni zamonaviy ish bozorida raqobatbardosh qilishga yordam beradi. Talabalarga yo'naltirilgan yondashuv, o'qitish jarayonida talabalar ehtiyojlari va qiziqishlarini inobatga olishga qaratilgan. Bu yondashuvda, talabalar o'z o'qish jarayoniga faol ishtirok etishlari, o'z maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni mustaqil ravishda o'rganishlari uchun imkoniyatlar yaratish muhimdir. Talabalarga yo'naltirilgan yondashuv, o'z-o'zini o'rganish, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi. Oliy ta'limda o'qitish jarayonini samarali tashkil etish uchun turli metodlar va usullar qo'llaniladi.[1]

Masalan, darslarni muammoli o'qitish metodlari orqali talabalar muammolarni hal qilishga o'rganadilar. Bunday metodlar, talabalarni o'z fikrlarini ifoda etishga va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, loyiha asosida o'qitish metodlari orqali talabalar real hayotdagi muammolarni hal qilishda amaliy tajriba orttiradilar. Oliy ta'limda o'qitish jarayonida guruhli ish metodlari ham muhim ahamiyatga ega. Guruhli ish, talabalarni jamoaviy ishga o'rgatadi, ularning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantiradi va bir-biridan o'rganish imkoniyatini yaratadi. Talabalar o'rtasida hamkorlik va o'zaro yordam, o'qitish jarayonini yanada samarali qiladi. Shuningdek, oliy ta'limda o'qitish jarayonida amaliyotning ahamiyati ham katta. Amaliyot, talabalarni nazariy bilimlarni amaliyotga tadbiq etishga, real ish sharoitlariga tayyorlashga yordam beradi. Amaliyot orqali talabalar o'z kasbiy ko'nikmalarini rivojlantiradilar, ish jarayonida qanday muammolar bilan duch kelishlarini bilib oladilar va kelajakda o'z kasbida muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan tajribani orttiradilar.[2]

Oliy ta'limda o'qitish jarayonida baholash tizimi ham muhim ahamiyatga ega. Talabalarni baholash, ularning bilim darajasini aniqlash, o'qitish jarayonini takomillashtirish va talabalarning o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam beradi. Baholash tizimi, talabalarni rag'batlantirish, ularning o'z-o'zini rivojlantirishga undash va o'qitish jarayonida o'zaro raqobatni kuchaytirish uchun muhim vosita hisoblanadi. Oliy ta'limda o'qitishga yondashuvlar, shuningdek, talabalar o'rtasida ijtimoiy va madaniy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham qaratilgan. Talabalar, o'zaro muloqot qilish, turli madaniyatlarni o'rganish va global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etish orqali ijtimoiy mas'uliyatni his qilishadi. Bu, o'z navbatida, ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyat qozonishlariga yordam beradi.[3]

Oliy ta'lim tizimida o'qitish jarayonini yanada takomillashtirish uchun pedagogik kadrlarning malakasini oshirish ham muhimdir. O'qituvchilar, zamonaviy pedagogik

metodlar, innovatsion texnologiyalar va o'qitish yondashuvlari bilan tanishishlari, o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borishlari zarur. Bu, o'z navbatida, talabalar uchun sifatli ta'lim berish imkoniyatini oshiradi. Oliy ta'limda o'qitish jarayonini samarali tashkil etish uchun davlat va ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish ham muhimdir. Ta'lim muassasalari, ish beruvchilar va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik, ta'lim jarayonini amaliyot bilan bog'lash, talabalar uchun ish o'rinlari yaratish va ularning kasbiy tayyorgarligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, oliy ta'limda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish ham muhimdir. Xalqaro ta'lim dasturlari, talabalarning boshqa mamlakatlarda ta'lim olishlari, tajriba almashishlari va global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etishlariga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va ularning global fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.[4]

Xulosa:

Umuman olganda, oliy ta'lim talabalarini o'qitishga yondashuvlar, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, talabalarni kelajakdagi kasbiga tayyorlash va ularning ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qitish jarayonida zamonaviy metodlar, innovatsion texnologiyalar va talabalarga yo'naltirilgan yondashuvlarni qo'llash, talabalarni muvaffaqiyatli mutaxassislar sifatida tayyorlashda muhim omil bo'ladi. Oliy ta'lim tizimi, o'z navbatida, jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shadi va kelajak avlodning bilim darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirov, A. (2020). Oliy ta'limda innovatsion o'qitish texnologiyalari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Mamatov, A. (2019). Pedagogik texnologiyalar va ularning oliy ta'limda qo'llanilishi. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Abdullayeva, M. (2021). Oliy ta'limda o'qitish metodikasi. Toshkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti.
4. Karimov, I. (2022). Oliy ta'limda talabalarning mustaqil faoliyatini tashkil etish. Samarqand: Samarqand davlat universiteti.
5. Raxmonov, A. (2021). Oliy ta'limda interfaol o'qitish usullari. Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
6. Sulonov, S. (2020). Ta'limda innovatsiyalar va ularning amaliyotga tatbiqi. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
7. Yusupov, A. (2023). Oliy ta'limda talaba o'qituvchisi o'rtasidagi muloqot. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti.